

TRŽAŠKI DNEVNIK

KOLENDAR
OBJAVE - MALI OGLASI

Torek 3. aprila
Rihard, Zarko
Sonce vzhaja ob 5:44, zaton ob 18:34. Dolžina dneva 12:50. Luna vzhaja ob 4:33, zaton ob 15:24. Jutri, sredo 4. aprila, Izidor, Dušica

Iskrena borba za mir

Danasnja raznovrstna svetovna politična položaja vzbujajo občutljivo skrb in ga spominja na večbo skrbi in trpljenje preteklega obdobja. V današnji raznovrstni vojni. Tudi vojna je postala občutljivo gorila in razvijajoča, da se dana težko občutimo njene posledice.

Razumljivo je, da bivši partizani, borci za demokracijo in enakopravnost niso pozabili in tu ni morejo pozabiti na svojo dolžnost ki jo imajo v tej svetovni in razbirljivi dobi. Kakor so znači partizani imeli svojo pravo pot v pretekli vojni, tako jo bodo znali najti tudi danes in večno, kadar se bo treba boriti v obrambo miru, demokracije in enakopravnosti. Partizani bodo storili svojo dolžnost zavedajo se, da s tem pripravijo človeštvo mnogo novega gorja.

Zmeda, pasivnost in nezaupanje, ki so nastali po krivdi zloglasne resolucije, so dobrdošli vsem reaktivnim silam na svetu. Toda oni, ki so povzročili pasivnost in nezaupanje v demokratičnem gibanju, se niso omeili le na to, temveč so šli še dalje. Njihove metode so v bistvu v ničemer ne razlikujejo od metod in sredstev, ki se jih je posluževal Hitler pri svojem delovanju, ko je mislil, da je brutalna sila odločilna za zmagovitost in zmagovalnost. Hitler je pri svojem početju računal z odporom svetovnih narodov, kar je bilo zanj in za nacifašizem usodno.

Danasnja kominformistična politika ni nič manj podla in brutalna, kakor je bila fašistična, Hitler in Mussolini sta skušala prikazati svetu, da hočejo mir. Srečala, tak mir, ki bi jim zagotovil materialno in sveto. Prav takšno so sedaj kominformistični borci za mir. Mir, za katerega se oni borijo, bi moral biti takšen, da bi nudil birokratski kasti v Sovjetski zvezi možnost, zaslužiti še druge metode, kakor je storila nekdaj vseh evropskih, azijskih, afriških in ostalih držav, ki so v njenem vplivnem področju.

Vsega tega se morajo partizani in demokratične množice danes zavedati in tako računati, da bodo s svojim delovanjem in iskanjem miru preprečili protokomunistični, ki hočejo s svojimi hinavski politiki miru zavesti demokratične množice v slepo pokorščino moskovskim mogotcem in njihovim kominformističnim kliščaplazcem.

Ker se partizani in demokratične množice vsak dan bolj zavedajo, kam pšje in kakšne so posledice današnje politike Kominformizma, se vedno bolj odločajo, da se bodo s svojimi močmi uspešno vključili v iskreno borbo za mir in ne nasedajo več njihovi propagandi. Partizani, ki so v težkih esah izbrali svojo pravilno pot, bodo znali tudi v prihodnosti, ako bo potrebno, pomorno pripraviti za orožje in nesumljivo in odločno biti sovražniki, pa naj se skrivajo pod kakršno koli krinko, kakor so storili v narodni osvobodilni borbi. Vrnitvi, ki misli, da bo lahko nezakazovano uganjal mistolovščine, naj si ne dela ušhar, marveč naj vstane v svetlo svetlo in samozavestno iskrenosti in odločnosti odpravo, kakršne je dolžni inštitucijski zavolavalec.

OB SEDMI OBLETNICI SMRTI 71 TALCEV NA OPČINAH

NA ŽALNI SVEČANOSTI so številni prisotni počastili spomin žrtev



V nedeljo popoldan, v deževnem in sivem vremenu so na strelisce na Opčinah prihajali ljudje z domače vasi, iz okolice in mesta ter se zgrinjali ob sponeniku padlih talcev, ki so jih Nemci ustrelili 2. aprila 1944, potem ko je eksplodiral pekleni stroj v kinodvorani na Opčinah, v kateri so bili sami nemški vojaki.

Tov. dr. Daneu je odprl spominsko svečanost in vsi prisotni so z enimnim molkom počastili spomin žrtev. Zdrženi pevski zbori so zapeli „Žrtvam“, na kar je spregovoril tov. dr. Deklevo v spominu padlim na Opčinah in vsem, ki so dali svoja življenja za svobodo. Kajtaj nujno je, da osvobodimo spomin na padle žrtve Slovencev in Italijane, ki so se rami ob rami borili proti nemški razjeleni fašizmu. Prepričani so bili, da bodo ideji, za katere so prešli svojo kri, končno zmagale in postala temelj novega človeškega napredka in življenja. Toda čeprav je poteklo komaj sedem let, ko je nacizem iztrgal iz arhiva fašistične borbe iz objema

svolcevev in dragih, vidimo, da njihove žrtve in žrtve tolikih tisočev in tisočev niso rodile sadov, za katere so šli oni zavestno v borbo.

Danes ponovno razlojajo z orožjem in ogrožajo neodvisnost naših narodov novi imperiaisti, ki hočejo zagospodariti nad svetom. Položaj Slovencev na našem ozemlju nam tudi jasno kaže, kako daleč smo od uresničitve onih ideolov, za katere so toliko darovali svoja življenja. Če se bomo tega zavedali in ho fa zavest poridila v nas sklep, da bomo nadaljevali borbo, ki so jo oni vodili, bomo najdoslejnejše počastili njihove žrtve.

Za tov. dr. Deklevo je spregovoril v italijanski govorni. Boltar. Peveci so zapeli še pesen „Bavovica“, nato pa so predstavili domači in ostalih organizacij položili na spomenik vence, nato je tov. dr. Daneu zaključil žalno svečanost.

Komemoracije so se udeležili poleg mnogih drugih tudi svojci padlih in pred spomenikom je ves čas stala skupljena starka, mati padlega borca, ki je bila vsem kakor nem opomin, da se moramo vsi strniti v borbi za cilje, za katere so padli in da ne smemo dopustiti, da bodo matere, žene, otroci obkoljivali svoje najdražje, ki bi jih na tako krut način vnela vojna in nasilje. Ki hočejo gospodovati nad ljudmi in njihovimi življenji.

Razstava v Škednju veren prikaz borbe za osvoboditev

Na sedežu OF v Škednju je bila v nedeljo odprta spominska razstava ob obletnici usilne boje Osvobodilne fronte. Kot zastopnik odbora za proslavo desetletnice OF so se otvoritve udeležili tov. Ubald Vrabeč, tov. Marica Škarab in tov. Stoka.

Razstava je v tesnem prostoru, vendar je tako dobro in pregledno urejena, da nudi jasno sliko razvoja borbe in osvoboditve Škednja in Kolone. Veliki grafikon prikazuje fazo osvoboditve, vse do končne, ko je JA skupno z domačimi borci preglašalo iz središča Škednja zadnje so vrstne jedinice. Drugi grafikon prikazuje organizacijsko strukturo na tem terenu. Označen so vsi odbori, postaje za zdravljenje ranjenec, sedeži sestankov, tečaj, ki je bil pouk

slovensčine, bunkerji, v katerih so imeli škevdnjejski Kolonci skrivno hrano in ostali material za partizane in aktiviste. Znamenovana je tudi prva tehnika na Trzaskem ozemlju, ki je bila v Ul. Carpinetov. Vojaska karta pa nam prikazuje mesta, kjer so padli talci, skladišča materiala, dalje sedeži komandne mesta, ki je bil v Ul. Panebanico ter sedeži komandne mesta, ki je bil nekakšna toča postojanke okupatorja, njihovi bunkerji, baterije itd.

Na grafikonu so začetni tudi kraji, kjer so bili spopadi, dalje sabotažne akcije, vojaške zveze, ki so bile 3, dalje sedeži delavskih bataljonov v Ilvi in Ratinerji.

Na razstavi so tudi vsi dokumenti iz narodnoosvobodilne vojne, ki so neposredno povezani z dejavnostjo škevdnjejskih aktivistov. Razstavljene so tu di številne slike, ki kažejo hit, kjer so bili važnejši sestanki, bunkerji, skrivališča partizanov, obvezovališča ranjenecov, na steni so pa tudi slike padlih borcev, ki jih ima Ške. denj in Kolonkovec 60, medtem ko jih je 31 umrlo v koncentracijskih taboriščih. Vseh 127 interniranih pa jih je bilo 71.

Od leta 1942 do 1945 je delovalo tu skupno 88 aktivistov, v Delavski enotnosti jih je bilo 25, v ZMS 52, v AFZ pa 31.

Prosvetno društvo „VOJKA ŠMUC“ priredil v četrtek 5. aprila ob 20.30 v društvenih prostorih v Ul. Ruggero Manna 29

Proslava 10. OBLETNICE OF s sodelovanjem pevskega zbora „Tržaški zvon“
Vsi člani in prijatelji vsaj pri polnoštevilni udeležbi!

Enotnost slovenskih šolinikov

14 dni je minilo od konference slovenskih šolinikov, ki je uspešala tako po številu udeležencev kakor tudi po delu konference same. Gospodu Bidovcu pa ta uspeh seveda ni bil pogodu in je to tudi izrazil v svojem pisarjenju v kominformističnem Delu. Da piše v slogu celotnega glasila slovenskih kominformistov (kolikor jih je še), je pač nujno, saj drugače ti gospodje pisari ne znajo. Da pa enostavno potvarila na primer točko, v kateri zahtevajo slovenski šoliniki, zbrani na konferenci, ločeno slovensko šolsko upravo in piše o nekakšnem umikanju, to je navadna laž, saj je bila ta zahteva prav na konferenci ena izmed najbolj poudarjenih. Resolucija, kakor tudi nagobe, ki so jih šoliniki sprejeli, so bile formulirane tako, da je bilo

veljavno za vse skupine. Od zahtev po ločeni slovenski šolski upravi slovenski šoliniki ne odstopajo in ne bodo odstopali, ker bodo le v taki upravi lahko pravilno rešena tudi vsa ostala šolska vprašanja.

Na konferenci so sodelovali številni slovenski učitelji in profesorji in le malo je bilo tistih, ki se niso odzvali na skupno delo in ki so skušali vplivati na nekatere svoje prijatelje in somišljenike, da bi se konference ne udeležili. Velika večina slovenskih šolinikov iz anglo-ameriške svetovne STO se je kljub različnim očitovanjem in napovedim slovenskega inštituta za obrambo slovenskega interesa in obrambo slovenskih interesov vzgojiteljev, ki so v primeri z učitelji italijanske narodnosti zastopavljani. Prav zato je bila konferenca manifestacija etnotne volje in ne strankarska, kot so jo hoteli določiti krog prikaži.

S svojo udeležbo na konferenci so tržaški šoliniki dokazali, da ne odobravajo stališča ožkih strankarskih interesov, ki jih nekateri postavljajo nad blaginjo slovenske šole in interese slovenskih šolinikov. Nekateri, ki so podlegli pritisku prepnetežev, so potem, ko so se za delo konference zanimali, obžalovali, da niso sodelovali. Konferenca sama je vzbudila med učitelji in profesorji živo zanimanje za skupni nastop, vendar ne glede na ozko politično pripriljenje. In prav v tem najdaljšem delu za pravice slovenske šole za samopravo, za urejen službeni odnos šolinikov se bodo strinili vsi demokratični šoliniki, četudi so različnega političnega prepričanja. Temelj za ta skupni nastop vseh, je dala prav konferenca slovenskih šolinikov.

Proslava 10. OBLETNICE OF s sodelovanjem pevskega zbora „Tržaški zvon“
Vsi člani in prijatelji vsaj pri polnoštevilni udeležbi!

IZPRED SODIŠČA Mladi ljudje na zatožni klopi

Prvega marca letos je nekdo opozoril službojučega policijskega stražnika na Opčinah, da sumiljo četvorico mladeničev, ki so se vrtili okrog skladišča nedograjene stavke. Stražnik se je takoj pozanimal, kaj imajo mladi ljudje tam; opravil in sicer na 11 mesecev in tri dni zapora, vendar pogojno in z vsemi zakonskimi olajšavami, ostalim trem pa je bila priznana popolna sodna oprostitev.

Kajpača bi takšno opravilo moglo veljati prej kot obtežila okolščina in bi lahko vsi štirje zapadli strogi kazni, ako bi sodniki ne upoštevali njihove mladosti in dejstva, da do sledje še niso bili kaznovani. Obščili so zato le najstarejšega, in sicer na 11 mesecev in tri dni zapora, vendar pogojno in z vsemi zakonskimi olajšavami, ostalim trem pa je bila priznana popolna sodna oprostitev.

Amériški vojak je večkrat s svojim avtomobilom počel 73-letnega Marijo Brečić iz Ulice Cadorna št. 16. Do rezde, da je pridil v Ulici Riva Mandračio, ko je starka nateravala prekati cesto. Z reševanjem avtomobilom Rdečega križa so jo peljali v splošno bolnico na pol nezavestno.

Na podoben način si je zlonično nogo 47-letni Silvio Coltrati, stanujoč na Stari Barieri št. 10 Dopoldne okrog 11 so se usule na deske z železnikiškega vagona v prosti kuki, kjer je Coltrati zaposlen kot delavec. Coltrati bo ozdravel v 5 dneh.

Delavski svet je prevzel soline

Novo izvoljeni delavski svet, ki ima 45 članov je imel svoje prvo zasedanje, na katerem je bil izvoljen za predsednika tov. Viktor Sabadin. Tov. Sabadin se je vedno izkazal kot zavezanec, pošten in revolucionaren tovariš ter uživa popolno zaupanje delovnega kolektiva. Iz svoje srede je telavski svet izvolil tudi upravni odbor upošteva vse kategorije delavstva. Izvoljeni so bili Giorgio Benedetti, Luigi Vatta, Anton Franka, Ida Kozovič, Viktor Sepič Lovrenc Gerbac, Nazari Jakomin in Beniči Peter. Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen Anton Franka. Ta tovariš dobro pozna probleme

Novo naročilo za ladjedelnico Sv. Marka

Kot smo izvedeli, so se v teh dneh zaključila posajanja med vodstvi tržaških ladjedelnic ter med družbo AGIP glede graditve nove 18.000 tonske petrolejske ladje. Pogajanja so privedla do sklepa, naj bi ena izmed tržaških ladjedelnic zagradila to veliko petrolejsko ladjo; po vsej verjetnosti bo to našo. Dobilno vodstvo ladjedelnice Sv. Marka, ki bo tako zagotovo svojemu delavstvu 2 leti neoporenega dela. Prizadeži delavci so z veseljem sprejeli to vest, ki vsaj začasno oddaljuje strah pred novimi odstopi z dela, Zelo bi bilo, da bi kaj novih naročil prejele tudi druge manjše ladjedelnice, ki so bile prav zaradi pomanjkanja teh primorane dopustiti že pred časom večje število svojih uslužbenecv.

Kominformistična zlaganost

GORICA, 2. aprila - Krivicna razdelitev naše pokrajine za volilna okrožja za bližnje pokrajinske volitve je tudi kominformistične časopisje prislila. Da je spregovoril nekaj besed. Verjetno pa bi šil gladko preko nje, če bi slovensko časopisje ne dvignilo obošobno proti takemu sklepu in če bi dan izvršilnega odbora DFS v imenu vsega slovenskega prebivalstva osebno ne protestiral pri goriškem prefektu.

Vaseno pa se je kominformistična Unita tudi tokrat v očeh slovenskega ljudstva na Goriškem ponovno razkrinkala in dokazala, da ji interese slovenskega niti Italijanskega ljudstva niso mar, ampak da s svojim pisarjenjem išče vsemogoče načine, kako bi škodila dejanskim interesom prebivalstva.

Kaj naj bi sicer pomenilo pisanje, češ da je klerikalna vlada vodila v zvezi z volitvami karto voditelj DFS, ko je slovensko prebivalstvo razdelila ena osem volilnih okrožjih in jim pri tem onemogloča, da bi izvolili svoje delegate v pokrajinsko odposlanstvo. Unita skuša dokazati, da je ta krivicni sklep pravi voditelj DFS ravno ob pravem času in da so ga uporabili za svojo propagandno kampanjo.

Nimamo namena tritati češ okoli tako zlonamernih in propagandističnih fraz. Povediti pa hočemo, da je njihova obzobna razdelitev za volilna okrožja zgolj platoničnega značaja in sluzi samo kot krivka kominformističnim voditeljem.

Seja občinskega upravnega odbora

GORICA, 2. - V beli dvorani na županstvu se bo nočuj ob 18. zopet sestaj občinski upravni odbor. Sejo bo predsedoval župan dr. Bernardis. Odborništvo nadaljevali s proučevanjem poročila za leto 1951.

Jutri literarno predavanje

V sredo 4. t. m. priredi Ljudska knjižnica in čitalnica v Gorici v svojih prostorih v Ul. Ascoli I. predavanje o slovenski literaturi.

Predavanje bo zelo zanimivo in zato vabimo vse zlasti pa dikeje ki številni udeležbi. Pričetek točno ob 20. uri.

Bunke in praske zaradi pogrešane ure

V poznih nočnih urah pride posredo do zanimivih dogodkov, ki se ponajvečkrat zaključijo na policijski stražnici ali pa v bolnici. 25-letni Giovanni Turkaj iz Ul. Belgoglio 10 bi vedel o tem marsikaj povedati, zakaj večkrat zgodaj jutraj se je sam javil v splošno bolnico ves pošteno po obrazu in prošil za zdravniško pomoč. Večkrat pozno se mu je namreč po dveh mesecih posrečilo najti pogrešano uro, ki je ves ta čas o belem dnevu ni mogel izslediti.

Otrov pol ene, ko se je mudil v baru „Rubino“ v Ul. S. Sebastiano, je opazil pri enem izmed starih nezavencev svojo uro in mu je silo odvzeti. To da ko je zapustil lokal, so on štirje pobehli za njim in ga v bližini bara pošteno premlatili.

Obvestilo kmetovalcem

Kmetijsko nadzorništvu obvešča kmetovalce, ki so v posesti nakazila za dvig večne detelje po znanih cenah, da dvignje seme pri kmetijskem združenju - Ulica F. Filzi št. 15, vključno do 10. tega meseca. Po preteku tega datuma bodo za izdano nakazila izgubila vsako veljavnost.

Se razpoložljiva kolitena seme na po tem roku stavljena na razpolago drugim kmetovalcem, ki se je sedaj lahko vpišejo pri kmetijskem nadzorništvu v Ulici Ghega št. 6, I. - tel. 86-73.

Uspešna okrožna konferenca ZAM

V nedeljo je bila v KZPU okrožna konferenca ZAM. Na konferenci sta bili podani politično in organizacijsko poročilo, iz katerih so delegati dobili jasen vpogled v delo in naloge, ki jih ima danes mladina. V debati, ki je sledila poročilom so bila do podrobnosti obravnavana vsa vprašanja mladine na deželi in v mestih.

Na kraju konference je bil izvoljen novi 34 članski okr. ž. ni komite ZAM, ki se je takoj po zaključni konferenci sestel in izvolil iz svoje srede okrožni biro 13 članov. V biroju sta zastopata dva okraja. Politični sekretar biroja je tov. Mario Vuk, organizacijski pa tov. Stelio Cigo.

Novo naročilo za ladjedelnico Sv. Marka

Kot smo izvedeli, so se v teh dneh zaključila posajanja med vodstvi tržaških ladjedelnic ter med družbo AGIP glede graditve nove 18.000 tonske petrolejske ladje. Pogajanja so privedla do sklepa, naj bi ena izmed tržaških ladjedelnic zagradila to veliko petrolejsko ladjo; po vsej verjetnosti bo to našo. Dobilno vodstvo ladjedelnice Sv. Marka, ki bo tako zagotovo svojemu delavstvu 2 leti neoporenega dela. Prizadeži delavci so z veseljem sprejeli to vest, ki vsaj začasno oddaljuje strah pred novimi odstopi z dela, Zelo bi bilo, da bi kaj novih naročil prejele tudi druge manjše ladjedelnice, ki so bile prav zaradi pomanjkanja teh primorane dopustiti že pred časom večje število svojih uslužbenecv.

Seja občinskega upravnega odbora

GORICA, 2. - V beli dvorani na županstvu se bo nočuj ob 18. zopet sestaj občinski upravni odbor. Sejo bo predsedoval župan dr. Bernardis. Odborništvo nadaljevali s proučevanjem poročila za leto 1951.

Blagovne izmenjave z Jugoslavijo v februarju

Po podatkih Trgovinske zbornice so krajevni trgovci v okviru videnskega sporazuma pretekli februar uvozili iz Jugoslavije za 20.425.500 lir blaga, in sicer drva, lesne odpadke, žaganje, gradbeni les, parkete, opako, konje in suhe gobe. Skupno je Trgovinska zbornica izdala 16 uvoznih dovoljenj.

V Jugoslavijo pa so izvozili blago v skupni vrednosti 25.465.931 lir, in sicer električni material, razne stroje, nadomestne dele za avtomobile, stroje in orodje za rokodelce, zdravila, lekarniško posodo in južno sadje. V tem mesecu so v Gorici popravili dva jugoslovanška kamiona.

Z brivno klino nad žensko

V nedeljo popoldne se je pojavila v bolnici 44-letna Rosa Paluzza iz Ul. Medja 37 s številnimi ranami po vratu in le. vem licu. Kakor je sama priporočala ji je poškolboval prijatelj nekaj prej 48-letni Avgust Trebez, stanujoč v Ul. Medja 31. Zakaž je kako je prišlo do tega, pa ženska ni hotela povedati. Pojasnila je le, da jo je Trebez porazal z brivno klino. Ozdravela bo v 4 dneh.

„Bar Cellini“

Sporočam svojim spoštovanim gostom, da sem s prvim aprilom zo pet sprejel vodstvo svoje kavarne v Ul. Cellini št. 3, tel. 4386

ROJSTVA, SMRTI IN POROČILA

Dne 1. in 2. aprila 1951 je v Trstu rodilo 8 otrok, po 5 dni staro. Izmed njih je 16 otrok, po 5 dni staro. Zidar, Alojz Cerkvenik, 68 let, in njegova žena Snelb en gosposinja Antonija Coslavich, 67 let, imata dva otroke, hčerkico in vnuka. Vse otroke je dobil to dobo, če niso bili iz katerega koli vzroka še cepljeni. Čepil bo zdravnik higien. sklega urada vsak dan od 16 do 17 ure. Materje in spremljeval. če otrok naj pripeljejo otroke na higienski urad v Ulici Duca D'Aosta 1 istega dne, kakor je napisano na vabilu. Stari in varuhi, ki ne bodo izvršili; svojo obveznost, bodo kaznovani po zakonu.

Gledališče Verdi

Nočuj ob 21. uri bo gledališka družina Renza Riccia igra komedijo „Pajek“ Sem P. Bellija. Jutri „Cocktail Party“, T. S. Eliota.

Glikarska razstava v galeriji „Scorpione“

Danes ob 18. uri bo v galeriji „Scorpione“ otvorena karska razstava znanega karjaka Bogdana Groma. Razen novih, doslej ne predstavljanih olj, bo slikar razstavil tudi ilustracije Rdeče kapice in nekaj izdelkov dekorativne umetnosti. Vabljeni so vsi ljubitelji umetnosti.

Koncert Glasbene Maticice

Kakor že javljeno, bo v sredo 7. aprila ob 20.30 v koncertni dvorani v Trstu IV. koncert Glasbene Maticice, na katerem bodo nastopili operna pevka Lotka Ondina, violončelnik Karlo Rupel, na klavirju pa je bo spremljal prof. Marjan L. povšek. Sporedi so od Glasbene Maticice v Ul. S. Frančiška 22, I. in pri Adria Express v Ul. Fabio Severo števil 5 b. Zaradi omejenega števila sedežev naj si vsak prikaži s pred čimprej.

Razstava govejve živine na milanskem velesejmu

Ob milanskem velesejmu sta odprava vodstva organizatorji narodno razstavo - sejm goveda živine; kar mlekarje ter kmetje in delovne živine v nove, se pravi, lašče prirejenem oddelku svetovne razstave bo izredno bogato, značaj in bo v 12 dneh, od 11. OBDOBJE od 12. do 24. aprila 1951 (narodni svetovni tečaj za bike in bikove sivo - predstavljani v nizozemski pisni - razstava domači in inozemski pasmi; molzne živine).

11. OBDOBJE od 25. do 4. maja 1951 uvozniki in izvozniki goveje živine.

Zivino lahko razstavljajo v vseh krajih v skupinah po 4 ali več iste pasme, ne mislje od več mesecev. Teleta so lahko razstavljati od 10 mesecev.

Kmetovalce našega področja predvsem zanimala razstava molzne živine.

Podrobnosti in poljanša se lahko dobijo pri kmetijskem nadzorništvu v Trstu - Ulica Ghega št. 6, I. - tel. 86-73.

STRELSKE VAJE

Strelšice na Opčinah: ob 2. in 7. aprila 1951, dnevno od 8.00 do 17.00 ure.

Strelšice v Maleni Reput: ob 2. in 4. aprila 1951, dnevno od 8.00 do 17.00 ure.

Strelšice na Bazovici: ob 2. in 7. aprila 1951, dnevno od 8.00 do 17.00 ure.

Tečaj za infiltracijo v Maleni Reput: 3. in 4. aprila 1951, dnevno od 8.00 do 21.00 ure.

IZLETI PDT

Planinsko društvo priredi v nedeljo 22. aprila izlet za smučarje in nesmučarje v Kobard, Breginjski kot, Stol in Bovec.

Vpisovanje do vključno 11. aprila v Ul. Machiavelli 13- II. od 17. do 19. ure.

NOČNA SLUŽBA LEKARJEM

Cipolla, Ul. Belgoglio 4 - G. Gina, Ulica Medja 37, Ulica F. Filzi 15, Ulica D. Zanetti, Ul. Commercialis - Harabaglia, Barokovlje, Nizozemska, Skedenj.

TRZASKA BORZA

Zlato šterling 8650-8700, pozlačeno šterling 1720-1740, dolarski šterling 400-420, avstrijski frank 150-160, francoski frank 170-180, štirski šiling 23.50 - 24.

SEBENIC

11. OBDOBJE od 12. do 24. aprila 1951 (narodni svetovni tečaj za bike in bikove sivo - predstavljani v nizozemski pisni - razstava domači in inozemski pasmi; molzne živine).

ZADNJE DNI ogorčenih borb

JUNAŠKE EDINICE JUGOSLOVANSKE ARMADNE SO V TRSTU NAŠLE DOBRO ORGANIZIRANE ODDELKE BORCEV ZA SVOBODO - IZNAJDLJIVOST TRŽAŠKIH GASILCEV JE DRIPOMOGLA K HITREMU UNICENJU ZADNJE NEMŠKE POSTOJANKE IN PRIHRANILA NEKAJ CLOVESKIH ŽRTEV

1945 - poslednji dnevi meseca aprila. Trst je bil na videz miren; le neka negotovost je obladovala misli na jutrišnji dan zaradi v štirih tednih vedno ponavljajočega se vprašanja: Kdaj bo konec? Čeprav je bil ta konec tako blizu, kar prijemljivo, vendar je usoda po tolikih letih vojne, še bolj zaradi naša hude in utrudljive borbe ter prestanega gorja poznali, da se lahko nepričakovano, nenadoma, že jutri znajde v stari obleki v tako zaželeni svobodi.

Da, mesto je bilo na videz mirno; toda v njem je vrela. Smrtno ranjena nacistična zver je še stopogolala svoje krvave kremplje. Da bo treba predati oblast so nastali nekako vedeli. Okupator se je hotel izmazati na čim boljše način. Oblast naj bi prevzeli njegovi hlapi, bližnji ali daljnji kolaboracionisti. Zato tudi ni pomehal teror nad civilisti do zadnjega trenutka. Vendar so nacisti in vsi njihovi zavezniški čutili, kakor da sedijo nad vulkanom. Vse tržaške anti-fašistične organizacije so se pripravljale na upor. Teja niso mogli preprečiti niti nacisti, niti kvantura, ne ostanki republikanske vojske, ne Guardia Civica. Zaman so bila vse prizadevanja CLN, ki je praznil vojaška skladišča življen in jih delil onim, ki so se pripravili v njegovo vojaško organizacijo, da bi tako v zadnji minuti prevzeli oblast v svoje roke na »trgovski način. Okupatorja naj bi na oblasti zamenjali okupatorjevi hlapi.

Pred Komando mesta v Trstu je ležalo resno vprašanje: Kdaj pričeti z nastopom?

Komanda mesta je bila vzpostavljena z odredbo šteta IX. korpusa. Za komandanta je štab imenoval majorja Martina Greifa — Rudija, za politkomisarja pa Vinka Sumrada.

Komanda mesta je razdelila mesto na 4 sektorje; vsak sektor je imel komandanta in svoj štab. Manjšo edino sektorja je predstavljal okrožje, ki je odgovarjalo bataljona vojaške sile. Svoje bataljone so imeli tudi večji tovarniški objekti, kakor na primer ladjedelnice Sv. Marka, Tovarna strojev itd.

Naloga vseh vojaških edinic v mestu je bila da z a e t k a vstaje zbirati orožje, razoroževati okupatorjeve vojske, uničevati vojaška skladišča, izvajati sabotažne akcije, zbirati podatke o sovražniku itd.

Na Komando mesta, ki je bila v stari radiajski zvezi s štabom IX. korpusa, so prihajala v red odločilnih dneh sifirana sporočila: »Bodite pripravljeni! Naše čete so zasedle St. Peter in Lirsko Bistrice! — »Ne pritenite z vstajno prezgodijo, čakajte na naše direktive! — Za tem molk. Toda ne glede na to, da se ni dospel direktivo, so sektorske komande mesta pričele drzneje napadati in razoroževati nemške vojske in kolaboracioniste. Dopolnilo poveljstvo je bilo primorano izdati odredbo, da v mestu ni podnevi. Kretajo se lahko samo v skupinah.

23. aprila zvečer so nenadoma zagrmeli nemški topovi in Mišljah, na Katinari in na Opčinah. Razloga je bila ena: jugoslovanska vojska se bliža Trstu. Odločilni trenutek je tu. Ni bila več potrebna radiajska direkiva za splošno upor.

Dogodki so si pričeli slediti z bliskovito naglico, kakor da so prehitovali drug drugega. Vse vojaške edince so se kar čez noč podale v borbo z do takrat še močnim nasprotnikom, napadale so cestne bloke, nemške straže, zaplemale bunkerje. Poulični boji so bili v polnem teku.

Okupator se ne misli na predajo. Značilno je bilo, da je SS-patrola stikala še 29. aprila okoli sedena Komanda mesta pri Rdeči hiši, ki se je dan prej preselila. 30. aprila je bil vraččen in deževan, mesto kakor izumrlo.

Z dan prej so se pričeli pomikati oboroženi bataljoni proti središču mesta. Poulični boji so postajali vedno ostrejši. Čutilo se je pomanjkanje težekega orožja. Nemški so se pričeli ubrajvati v nekaterih postojankah v središču mesta, a večina se je umaknila na položaje ob morju.

Cete mestne sektorske komande (Sv. Ivan) so 30. aprila popoldne zasedle občinsko palačo. Zvečer istega dne sta bila obkrojena grad Sv. Justa in nova univerza. Vojašnica pri Sv. Ivanu je bila že v rokah naših borcev.

V istem času, ko zasedajo delavske bataljone tržaške kvartarne, prihajajo kurirji prva poročila, da so predhodnici IV. armade in IX. korpusa že v bližini mesta, v predmestjih.

V intrantih urah 1. maja so se pojavile v središču mesta prve enote JA.

Komandant tankovskega bataljona, ki se je prvi premislil do središča mesta, je bil v skrbeh. Brez načrta mesta, brez podatkov o prijatelju ali sovražniku, z malo številom tankov spremljajočih vojakov se je znašel v tem velikem mestu.

Toda kaj kmalu je imel vse podatke v rokah. Njegov edinci so se takoj pridružili tržaški borci in ga oskrbeli z vsemi potrebnimi podatki.

Prišla se je skupna borba JA in tržaških edinic Komande mesta za uničenje zadnjih ostankov sovražnika.

Nemci so se utrdili tudi v sodni palači in se levočvito hladno ranjeni se je vrnil izpred vrat palače tudi tržaški bataljon, ki je hotel vreči v starbo zažigalni bombi.

Med borbenimi edinicami anti-fašističnih mešanico so bili tudi člani požarne branbe iz Trsta. Pomagali so med drugim pri napadu na sodno palačo. Stvar je postajala izredna. Skoda je bilo vsakega našega borca. Prišla so se posvetovanja. Med temi so nenadoma zmanjkali vsi gasilci. Sicer ni tega nihče opazil. Tem večje je bilo začudenje, ko so se kar nenkrat pojavili s svojimi brizgalnicami. Kaj bodo vendar gasilci? Saj ni gorelo nikjer.

Načrt je bil kmalu razložen. Pod srditim ognjem orožja naših borcev so se gasilci približali palači s vrzalnimi brizgalnicami in pričeli oglašiti notranjost z — bencinom.

Nemci so izobesili belo zastavo. Prav tako so gasilci rešili položaj pred zgradbo nemške policije, kjer se je v bunkerju utrdila večja skupina nemcev. Uspejo jim je napolniti bunker z vodo. Pred tamkajšnjem orožjem so bili Nemci brez moči in so se morali predati.

Tako je bilo po vsem mestu. Takih epizod je bilo polno. Očividci naj jih zapisajo in jih rešijo pred pozabljenjem.

Trst je bil že osvobojen, ko so se prve novozelandske jugoslovanske armade ob pomoči 10.000 oboroženih anti-fašističnih mešanico.

Sončni zahod



na našem nabrežju

Zakaj toliko neobdelane zemlje pri nas?

Človek, ki mnogo hodi in se vozi se čudi toliko neobdelani zemlji, ki jo vidi na briselsko-ameriškem področju Tržaškega ozemlja. Ta neobdelana zemljišča večjega in manjšega obsega naletiš vsepovsod v coni A.

Ako si ogledaš od blizu ta zemljišča, žal ugotoviš, da so bila nekod obdelana in da so iz njih prinele roke naših prednikov črpalce raznovrstne predelke in hrano. Z njimi so lažje preživljali sebe in svoje družine. Mersitje moraš obudovati, kako so morali biti naši dedje vztrajni in marljivo v delu, da so s tedanjimi preprostimi sredstvi in z velikim trudom sezidali močne zidove in si pripravili lpe terase in pašne na strmih bregovih našega slovenskega nabrežja. Večina teh zemljišč je sedaj porušena je s slabo travo in robido. Le tu pa tam štrli iz grmičevja še kaka stara, izkrivljena trta in zanemarjena, okleščena oljka.

Kakšno so bila ta zemljišča pred nedavnim

Vse to so zgovorni dokazi, da so na tej, sedaj neobdelani in zapuščenih zemljišč se morda pred komaj 50 leti rastle trte in rodile obilo sladkega grozja ter oljke, ki so dajale množico dišečega in izdatnega domačega olja. Naši starejši kmet je z brega in z bližnje okolice Trsta vedno povedati, kako debele breskve in hruške so rastle v njihovih mladih letih po teh terajah in pašnih ter so rodile obilen sad in so bile izvrstnega okusa. Naše stari dedje korenike iz Bazine, Padrice in drugih kraških vasi pripovedujejo koliko okusnega in tudi debelega krompirja ter drugih pridelkov in tudi zelo visoko cenjenega bavora so njihovi očetje pridelali na zemljiščih, ki so sedaj zapuščena.

V samem predmestju Trsta vidimo mnogo neobdelanih zemljišč, kjer bi tudi danes,

Pomanjkaje kmečke strokovne izobrazbe

glavni vzrok pešanja kmetijstva v coni A - Odpraviti je treba kričevo krivico, ki nam jo je prizadejal fašizem in dati slovenskemu kmetu strokovne šole v materinem jeziku

Človek, ki mnogo hodi in se vozi se čudi toliko neobdelani zemlji, ki jo vidi na briselsko-ameriškem področju Tržaškega ozemlja. Ta neobdelana zemljišča večjega in manjšega obsega naletiš vsepovsod v coni A.

Ako si ogledaš od blizu ta zemljišča, žal ugotoviš, da so bila nekod obdelana in da so iz njih prinele roke naših prednikov črpalce raznovrstne predelke in hrano. Z njimi so lažje preživljali sebe in svoje družine. Mersitje moraš obudovati, kako so morali biti naši dedje vztrajni in marljivo v delu, da so s tedanjimi preprostimi sredstvi in z velikim trudom sezidali močne zidove in si pripravili lpe terase in pašne na strmih bregovih našega slovenskega nabrežja. Večina teh zemljišč je sedaj porušena je s slabo travo in robido. Le tu pa tam štrli iz grmičevja še kaka stara, izkrivljena trta in zanemarjena, okleščena oljka.

V samem predmestju Trsta vidimo mnogo neobdelanih zemljišč, kjer bi tudi danes,

MEDICINA NA NOVI POTI?

„QUAT“

čudovita supersterilizacijska snov

„QUAT“ JE OHRABRAVA BESEDE „QUATERNARIO“ T. J. KEMIČNE SNovi, MATERIE MOLEKULE IMAJO „QUATERNARNO“ SESTAVO : PREDSTAVLJA TUDI VAŽNO OROŽJE V BOJU PROTI NALEZLJIVIM BOLEZNIM

V mnogih ameriških bolnišnicah so kirurgi opustili uporabo rokavic pri operacijah; namesto tega pomočilo roke v skladu z raztopino, ki je znan pod imenom quat. Ta snov sterilizira roke tako uspešno, da je izključena vsaka nevarnost okužbe za operaterja. „Quat“ uporabljajo v bolnišnicah poleg kirurgije tudi za razkuževanje posod in orodja; začeli so jo uporabljati tudi v mlekarinah, pivovarnah in v drugih industrijskih živinskih izdelkih.

„Quat“ ni nič drugega kot okrajšana beseda „quaternario“, to so kemične snovi katerih molekule imajo „quaternarno“ sestavo in ki jih kemični delci dolgo časa poznajo. Vse snovi te vrste imajo eno skupno lastnost: zmanjšujejo površinsko napetost vode. Zato so jih že daljša časa poznali kot čistilna sredstva. Šele pred kratkim so pa odkrili njihovo izredno sposobnost za uničevanje klic.

Za razlogo tega anti-septičnega delovanja obstaja mnogo domnev. Po mnenju nekaterih znanstvenikov prepričujejo „quata“ dovajanje kisika klicam; po mnenju drugih razkrajajo zunanjo zidovno bakterijske celice; po mnenju tretjih pa prepričujejo delovanje nekaterih zaščitnih snovi, ki so potrebne za življenje klic. Toda proti vsem tem teorijam lahko upravičeno ugotovimo.

Najbolj sprejemljiva razlaga pa trdi, da „quata“ uničujejo negativni elektrini naboj na površini klice v čemer preprečuje njihovo gibljivost, za čujajo elektrino privlačnost. Poskusi so stvarno dokazali, da klice naglo poginjejo, če se zmanjša njihova gibljivost.

V združenih državah so na trgu številni „quata“ različne kemične sestave; najboljši in najučinkovitejši se imenujejo CTAB, zophran (ki ga imenujejo tudi roccal), phemerol in ceptryn.

Kako učinkujejo te snovi pri uničevanju klic?

Zephran v raztopini 0,20 pro milje je že po enominutnem stiku s kozarcem zmanjšal število klic na robu kozarca v razmerju 1:100. Če upoštevamo astronomsko število bakterij, ki so običajno v kozarcih in posodah, je uspeh zelo zadovoljiv.

„Quat“ imajo najdalej pred

Prvi parlament na svetu

Angličji so zelo ponosni na to, da so dali svetu prvi parlament. Toda na svetu je druga dežela, ki hoče imeti to čast: to je Althing, islandski parlament, ki trdi, da je najstarejši na svetu. Ena najzanimivejših karakteristik prvih sej je, da so bile na prostem in neki delci iz jezera in s krasnimi hribi. Ta dolina je znana po svoji lepoti, vendar pa so jo izbrali, ker je gospodar izvršil zločin in je bila zemlja zaplenjena. Prav zaradi tega so jo uporabljali za seje, ker ni bilo treba plačati najemnin.

Prvi parlament na svetu

Angličji so zelo ponosni na to, da so dali svetu prvi parlament. Toda na svetu je druga dežela, ki hoče imeti to čast: to je Althing, islandski parlament, ki trdi, da je najstarejši na svetu. Ena najzanimivejših karakteristik prvih sej je, da so bile na prostem in neki delci iz jezera in s krasnimi hribi. Ta dolina je znana po svoji lepoti, vendar pa so jo izbrali, ker je gospodar izvršil zločin in je bila zemlja zaplenjena. Prav zaradi tega so jo uporabljali za seje, ker ni bilo treba plačati najemnin.

Cirkuški slon rešil otroka smrti

Pred nedavnim je vse prebivalstvo mesteca Ljudsal na Švedskem odšlo na ulice, da prisostvujejo paradi nekega cirkuša. Naenkrat se je iz sio in sio grl utrgal grozen krič, kajti na sredi ceste je stal ves prestrašen petletni deček v nevarnosti, da ga orjaški cirkuški slon pohodi. Nihče ni mogel skociati na pomoč, kajti slon je bil preblizu dečku. Toda naenkrat se je slon sklonil in s rlicem dvignil dečka ter ga prav nežno položil na pločnik. Jasnje je, da je prebivalstvo pričelo navdušeno ploskati, slon pa je mirno nadaljeval svojo pot.

Tuji pridelki izpodrivajo domače

Dohodki iz pridelkov in proizvodov tukajšnjega kmetijstva so se močno skrčili v prvi vsi zaradi vedno večje konkurence tujih pridelkov, zlasti iz Italije. To konkurenco občutili so bolj ali manj vse kmetijske panoge cone A. Glavni vzrok, da tuji kmečki pridelki izpodrivajo domače, tiči v dejstvu, ker se gospodarstvo našega

Hvaležno delo

Imaš kmečke strokovne izobrazbe si ni mogel predstavljati napredna kmetijstva. Kmetovalec, ki ne zna praktično uporabljati sodobnih agrotehničnih pripomočkov ni iznajdb ne more pri svojem polkličnem udejstevovanju dolga vzdržati resne konkurence in mora prej ali slej gospodarsko propasti. Prvi pogoj za uspešno strokovno izobrazbo so strokovne šole in tečaj v materinem jeziku. V coni A pa so kmetovalec ostali skoroda tam, kamor jih je postavil italijanski fašizem pred skoraj tridesetimi leti, ko si je zlasti nalogo, da izbris slovenski narod in z njim slovenskega kmeta s tega ozemlja.

Odpraviti krivico!

Zavezniške oblasti, katerim je zaupana pravilna uprava cone A Tržaškega ozemlja so poklicane, da odpravijo to kričevo krivico nad ogromno večino tukaj živečih kmetovalcev in slovenskim življenju sploh. Mnenja smo, da je po skoraj šestih letih njihove uprave prišel primeren čas, da resno in pravično rešijo tudi vprašanje kmečke strokovne izobrazbe, kakor je bilo to že podrobneje obdelano že večkrat.

Pravična in kolikor mogoče temeljita rešitev tukaj naznačenih problemov, bo gotovo v znatno korist tukajšnjemu gospodarstvu in zlasti domačim kmetovalcem, ki bodo oblastem za to tudi hvaležni.

Ing. A. Coki

Letalska razstava na britanskem festivalu

Društvo britanskih graditeljev letal pripravlja letalsko razstavo ki bo od 11. do 16. septembra in ki bo nadkriljevala vse prejšnje tovrstne prireditve. Ta letalska razstava bo soppadla z letnim zborovanjem mednarodnega združenja zravnih prevoznikov in z anglo-ameriško konferenco, ki jo bo organiziralo kraljevsko zrakoplovno društvo. Pričakujejo, da bo v zvezi s tem zborovanjem in z omenjeno razstavo prišlo v London veliko število najvažnejših predstavnikov najvažnejših letalskih prog sveta in letalskih strokovnjakov. Na razstavi bodo razstavili številna nova britanska letala s krili v obliki delte, ki bodo ob tej priliki prikavati letala. Znano je, da dajejo britanski graditelji letal prednost letalom s trikotnimi krili za pomete s hitrostjo, ki je hitrejša od zvoka.

Do sedaj go bile vse podrobnosti o tej letalski tajni.

DUBROVNIŠKA ZIMA

I. O juga sončni vrt, kjer se razkošne rože valov obiskajo — — KETITE

Mnoštveni turizem je odkril najširšim slojem lepote jugoslovanske zemlje tudi daleč izven slovenskih meja. Največje delež je pri tem imela naša morskala obala od Trsta do Ulcinja. Njenega blagega podnebnja in približnih kopeli so se zletniki in letoviščarji naučili predusem poletni in jeseni, makolaterji spomladi, le prav redki pozimi. In vendar od Pelješca nazaj dol in zunaj po otokih se pruzapirajo ne poznajo. Prej bi ji lahko rekli vesensku pomlad. Traja tri mesece, od decembra do februarja.

Ko se pri nas stiskamo za pečo in zavijamo v kožuhe ker se narava pod snežno odejo pripravila na novo zloženje, tam doli njena rast sploh ne preneha. Teško si je predstavljati v mrzli zimi, da narava okoli Dubrovnika in ostalega našega sončnega juga v tem času krasi množestevito cvetje.

Pod ničlo pade temperatura tam doli prav redko in asez je v onih leteh brezen pojau, nezakolentni svet, čigar življenje traja največ nekaj ur. Svedsi morskni zrak se leto in dan meša z vzduhom zelenja in cvetja, ker sonca tam ne primanjkuje. Dubrovnik ima podobni zrak pod 10%. Če mrzli dni v mesecu ter ga moramo

Teško si je pri nas sredi najhujše zime predstavljati, da narava okoli Dubrovnika in ostalega sončnega juga v tam času krasi množestevito cvetje

pristevati med najbolj sončna mesta na svetu, trati dr, Dubro Orki.

Ko v zaledju najhuje prikrita mraz in polni megla slehema kotičke, se doli smehlja zlato sonce, da se v opoldanskih urah ljudje v zatisku radostno predajajo njegovemu obsevu. Zivostrebna nitka v toplotnem se doimne ne - 23 stop, do 30 stop. Če Sicer pa naša dubrovniška povprečna zimska toplota meseca decembra je + 10,2 stop. Č. Tja do našega leta prevladuje na jadranskem jugu široko s svojimi skoro tropičnimi naltvi. Decembra pade povprečno 160 mm dežja pri 60% zračne vlage. V prvih dveh mesecih novega leta je padavin sicer nekaj manj, do 142 mm, zračna vlaga pa je pojačana in znaša povprečno 68%.

Januar je najbolj hladen mesec v letu. Povprečna toplota je + 9,2 stop. Č. Tedaj se pričena oglašati burja. Nima sicer zadlece one sile kot v gornjem Jadranu, postane pa ljudem in naravi zelo neprijetna. Tam z zaneženih alpskih planin priprija še vednik, ki omuš zrak pod 10%. Če mrzli vetrovi v ocařju se dičejojo

prevec, tudi v jasnih januarskih nočeh toplota ne pade pod + 7 stop. Č. Februarja pa se dvigne žuto srebro že na 9,6 stop. Č. Marca je še bolje. Daljši dnevi, manj padavin, mirnejše ocařje. Ljudje pričakujejo doli le še tri bore, ki so po njihovem mnenju lahko oglašati 7., 17. in 27. marca. Tudi to se prečene, saj je povprečna toplota že 11,5 stop. Č. tudi 12 stop Č in zime je konec.

Izdajna množina padavin in srednje toplotno-podnebje v naravi ne ostane brez odmeva. Kar je vroče poletje morda postalo ali oslabilo, ziniti takoj s pričekom zime ter se ob njenem slovesu znova začene v bujno rast. Vedno zelena makija zablesti v novem sijaju po otoku Lokrumu in po pobočju Sveta. Oljčni gobji nole srebro svojih krutih vej proti soncu. Nemogoča oljka strmi na dolpolni čezokriški bor, ki se zalostno ozira na stočasto Petko, kjer se dreglja na tisoče njegovih bratcev. Ni že doli božajo sapice tudi beli bor love se med kosmatimi opušanci in bodicami agavami ter se stržejo v gosposkih otpresah, ki se gladno vspa-

Pravična in kolikor mogoče temeljita rešitev tukaj naznačenih problemov, bo gotovo v znatno korist tukajšnjemu gospodarstvu in zlasti domačim kmetovalcem, ki bodo oblastem za to tudi hvaležni.

Ing. A. Coki

